

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПОВОЄННОГО ЧАСУ

Масліч Світлана Володимирівна,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри методики професійної освіти
та соціально-гуманітарних дисциплін
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти

Освітній процес сьогодення зазнає суттєвих змін. Це пов'язано передусім з умовами воєнного й в подальшому – повоєнного часу. У більшості закладів освіти, у т. ч. закладів професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О), наразі навчання відбувається за дистанційною або змішаною формами. Зазначимо, що, відповідно до Положення про дистанційне навчання, під дистанційним навчанням будемо розуміти «індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій» [1]. У пункті 2.1 зазначеного документу вказується, що дистанційне навчання у закладах освіти реалізується шляхом:

- застосування дистанційної форми як окремої форми навчання;
- використання технологій дистанційного навчання для забезпечення навчання в різних формах.

Професійна підготовка здобувачів освіти ЗП(ПТ)О поєднує професійно-теоретичну й професійно-практичну, що унеможлиблює у даних закладах застосування дистанційної форми як окремої форми навчання (винятком можуть бути професії комп'ютерного спрямування). Як правило, у ЗП(ПТ)О використовують технології дистанційного навчання.

Однак більш ефективною формою організації освітнього процесу в умовах воєнного та повоєнного часу є змішана форма навчання, яку можна охарактеризувати як систему навчання, засновану на поєднанні очного (віч-на-віч) та навчання засобами цифрових технологій [2]. Варіантами «змішування», що використовуються у ЗП(ПТ)О є:

- поєднання очної форми з дистанційною;
- поєднання різних форматів навчання у межах однієї групи;
- поєднання самостійного навчання та співпраці в класі;
- змішування основного навчального контенту (підручників та навчальних матеріалів) із зовнішніми матеріалами (електронними ресурсами).

На сьогоднішній день навчання за очною формою можливе лише за умови створення у закладі безпечних умов перебування (передусім наявності укриття).

Оскільки станом на 01.09.2023 у більшості освітніх закладів кількість місць для перебування в укритті була обмеженою, найчастіше освітній процес за очною формою відбувався лише для здобувачів освіти першого курсу.

Водночас є декілька оптимальних варіантів поєднання різних форматів навчання у межах однієї групи:

- проведення уроків виробничого навчання очно, теоретичного – дистанційно;
- навчання здобувачів освіти, що перебувають в Україні – очно, за кордоном – дистанційно.

На жаль, освітній процес усіх закладів переривається повітряними тривогами, а це означає, що навчальні заняття, проведення яких повинно було відбуватися за очною формою, відбувається дистанційно з використанням цифрових ресурсів. За таких умов важливого значення набуває цифрова компетентність усіх учасників освітнього процесу.

Таким чином, основними особливостями організації освітнього процесу в ЗП(ПТ)О в умовах воєнного та повоєнного часу є:

- організація безпечного освітнього середовища;
- використання дистанційної та змішаної форми навчання;
- необхідність розвитку цифрової компетентності усіх учасників освітнього процесу.

Список літератури:

1. Положення про дистанційне навчання : наказ Міністерства освіти і науки від 25.04.2013 р. № 466. Дата оновлення: 21.08.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text> (дата звернення: 10.06.2023).

2. Bonk C. J., Graham C. R. Handbook of blended learning: Global Perspectives, local designs. San Francisco, CA: Pfeiffer Publishing. 2006. URL: http://curtbonk.com/toc_section_intros2.pdf.